

CURTEA SUPREMĂ DE JUSTIȚIE
DECIZIE

04 iulie 2023

mun. Chișinău

Colegiul penal lărgit al Curții Supreme de Justiție în componență:

Președinte – Guzun Ion,

judcători – Eremciuc Ghenadie, Țurcan Anatolie, Talpă Boris, Donos Aliona,

a judecat în ședință, fără citarea părților, recursul ordinar declarat de către avocatul Terziman Alexandru în numele inculpatului Pîrnău Petru, prin care se solicită casarea sentinței Judecătoriei Chișinău, sediul Buiucani din 29 noiembrie 2021 și deciziei Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 24 ianuarie 2023, în cauza penală privindu-l pe

Pîrnău Petru Xxxxx, născut la xxxxx,
originar din Xxxxx și domiciliat în Xxxxx.

Termenul de examinare a cauzei:

1. Prima instanță: 29.06.2021 – 29.11.2021;
2. Instanța de apel: 20.12.2021 – 24.01.2023;
3. Instanța de recurs ordinar: 19.04.2023 – 04.07.2023.

Asupra recursului în cauză, în baza actelor din dosar, Colegiul penal lărgit al Curții Supreme de Justiție,

C O N S T A T Ă :

1. Prin sentința Judecătoriei Chișinău, sediul Buiucani, din 29 noiembrie 2021, Pîrnău Petru a fost recunoscut vinovat în săvârșirea infracțiunii prevăzute de art. 151 alin. (4) Cod penal, aplicându-i în baza acestei legi o pedeapsă sub formă de închisoare pe un termen de 12 (doisprezece) ani, cu executarea pedepsei în penitenciar de tip închis.

S-a admis cererea acuzatorului de stat procuror în Procuratura municipiul Chișinău, oficiul reprezentare a învinuirii în instanța de judecată, Popa Sergiu privind încasarea din contul inculpatului Pîrnău Petru a cheltuielilor de judecată în legătură cu efectuarea expertizei judiciare, în mărime de 4008 lei.

S-a încasat din contul lui Pîrnău Petru în beneficiul statului cheltuielile judiciare în mărime totală de 4008 (patru mii opt) lei, în legătură cu efectuarea raportului de expertiză judiciară nr. 202103C0892 din 10 iunie 2021.

2. Pentru a se pronunța cu sentința în cauză, instanța de fond a constatat că, Pîrnău Petru, la 22.05.2021, aproximativ la ora 06:00, fiind în stare de ebrietate alcoolică și aflându-se în odaia de bucătărie a domiciliului situat pe adresa mun. Chișinău, com. Trușeni, loc. Dumbrava, Xxxxx, unde se afla și Sandu Petru, urmare a unui schimb de expresii și reproșuri avute cu ultimul, fără careva motive întemeiate

a inițiat un conflict cu Sandu Petru și urmărind scopul cauzării vătămarilor corporale s-a apropiat de ultimul.

Tot atunci, Pîrnău Petru în vederea realizării scopului infracțional avut, conștientizând faptul că Sandu Petru este în imposibilitate de a se apăra și a opune rezistență, acționând prin intenție directă, dându-și seama de caracterul prejudiciabil al acțiunilor sale, prevăzând urmările lor și admitând în mod conștient survenirea acestora, în lipsa unor motive întemeiate a continuat să se exprime cu cuvinte obscene și de amenințare în adresa lui Sandu Petru, după care intenționat i-a aplicat o lovitură cu pumnul în regiunea capului, în rezultatul căreia ultimul a căzut, lovindu-se cu capul de un scaun, iar în urma traumelor primite a decedat.

În rezultatul acțiunilor violente comise de Pîrnău Petru, victimei Sandu Petru i-a fost cauzată traumă cranio-cerebrală închisă manifestată prin excoriații pe cap, echimoze suborbital pe stânga, pe pavilionul auricular stâng și sub bărbie, hemoragii subarahnoidiene pe ambele emisfere cerebrale, sânge în ventriculii cerebrali, microfocare de contuzie cerebrală și hemoragii perivasculare în trunchiul cerebral, traumă închisă a toracelui manifestată prin fractură directă a coastei 5 pe stânga cu hemoragii roș-închise în țesuturile moi adiacente, traumatisme care potrivit raportului de expertiză medico-judiciară cu nr. 202103C0892 din 10 iunie 2021 se califică ca vătămări corporale grave, periculoase pentru viață, produse prin acțiunea traumatică cu corp contondent, sau/și la lovirea de acesta și care sunt în legătură cauzală directă cu decesul victimei Sandu Petru.

Astfel, Pîrnău Petru a săvârșit infracțiunea prevăzută de art. 151 alin. (4) Cod penal - *vătămarea intenționată gravă a integrității corporale sau a sănătății, care este periculoasă pentru viață, săvârșită cu profitarea stării de neputință evidentă a victimei și cu deosebită cruzime, care au provocat decesul victimei.*

3. Nefiind de acord cu sentința în cauză, avocatul Terziman Alexandru în numele inculpatului Pîrnău Petru, a depus în termen apel, prin care a solicitat admiterea apelului, casarea totală a sentinței din 29 noiembrie 2021 a Judecătoriei Ungheni, în privința inculpatului, rejudecarea cauzei penale cu adoptarea unei noi hotărâri, cu casarea totală a sentinței, cu pronunțarea unei noi hotărâri potrivit modului stabilit, pentru prima instanță prin care Pîrnău Petru să fie achitat. Anularea măsurii preventive - arestarea preventivă a lui Pîrnău Petru. Eliberarea inculpatului Pîrnău Petru de sub arest preventiv precum și respingerea solicitării acuzatorului de stat privind încasarea din contul inculpatului Pîrnău Petru a cheltuielilor judiciare în mărime de 4008 lei.

În motivarea apelului apărarea a invocat că, în conformitate cu art. 390 alin. (1) pct.5) Cod de procedură penală sentința de achitare se adoptă dacă există una din cauzele care înlătură caracterul penal al faptei prevăzute de art. 36 Cod penal, legitimă apărare.

A menționat apelantul că, conform rechizitoriului, Pîrnău Petru este învinuit de săvârșirea infracțiunii prevăzute de art. 151 alin. (4) Cod penal, - *vătămarea intenționată gravă a integrității corporale sau a sănătății, care este periculoasă*

pentru viață, săvârșită cu profitarea stării de neputință a victimei, și cu deosebită cruzime care au provocat decesul victimei. A susținut apelantul că, instanța de judecată la adoptarea sentinței a apreciat greșit circumstanțele în care a avut loc fapta. Din declarațiile martorului Bambuleac Maxim se ajunge la concluzia, că Pîrnău Petru a încercat să respingă un atac direct, care punea în pericol viața acestuia. Din cele declarate reiese că în momentul cînd a avut loc fapta, prezent în cameră era doar martorul Bambuleac Maxim. Acesta a văzut personal cum au derulat evenimentele și potrivit căruia, victima Sandu Petru a început conflictul, ulterior acesta cel puțin de 3 ori a atentat la viața și sănătatea lui Pîrnău Petru. 1) Inițial, victima a dorit să stingă mukul de țigară de corpul lui Pîrnău Petru; 2) A luat scândura și l-a lovit pe Pîrnău Petru. 3) L-a împins în perete și avea intenția să-l bată pe Pîrnău Petru. Nu este o coincidență nici locul unde îl bătea. Intre tumbă robinet, zonă de pericol sporit pentru viața și sănătate și totodată loc unde Pîrnău Petru nu ar fi avut posibilitatea să se elibereze de la atacul lui Sandu Petru. Prin urmare, se concluzionează că victima Sandu Petru avea o intenție directă în a-i aplica vătămări corporale cu un grad avansat de pericol pentru viața și sănătatea lui Pîrnău Petru.

Asupra declarațiilor lui Șaufert Vera, a susținut apelantul că, instanța de judecată a precizat că „Sandu Petru era inițiatorul la conflicte de obicei, era mai corpolent. Pîrnău Petru era acolo și i-a comunicat că Sandu Petru nu dorea să se culce și că acesta a sărit la bătaie. Nu dorea să-l lovească, dar i-a spus că l-a lovit, deoarece Sandu Petru l-a lovit și s-a adresat cu cuvinte urâte, la ce el s-a aprins.

Avocatul a menționat că, martorul Ciobanu Victor a declarat „că Pîrnău Petru dormea, iar Sandu Petru a venit acasă pe la 5 dimineață de la prietenii lui din Durlești, în stare de ebrietate și l-a trezit pe Pîrnău Petru din somn să consume băuturi alcoolice. Ultimul l-a refuzat categoric, însă Sandu Petru insista, până cînd a fost nevoit să iasă afară din cameră și să servească bere cu Sandu Petru. Ulterior, Sandu Petru, ca de obicei cu vorbe necenzurate a început să se adreseze față de Maxim și Pîrnău, în urma căruia, Sandu a stins țigara de capul lui Pîrnău și l-a lovit pe Pîrnău, care a spus că Petru Sandu e mult mai zdravăn decât Pîrnău Petru. Astfel, a considerat apelantul că în situația descrisă din cuvintele martorilor rezultă că victima Sandu Petru a comis un atac direct, imediat, material și real îndreptat împotriva lui Pîrnău Petru.

A invocat că, legitima apărare se referă la cazurile în care situația de conflict este de așa natură încât salvarea interesului legitim de la pericolul care îl amenință nu e posibilă decât printr-o acțiune de apărare imediată, efectuată de către cel aflat în primejdie.

A afirmat apelantul că, din conținutul probelor administrate, rezultă că până la aplicarea loviturii de către inculpat, din partea lui Sandu Petru a existat un atac direct, imediat, material și real asupra acestuia, deoarece acesta i-a aplicat lui Pîrnău Petru mai multe lovituri, a fost o tentativă de asfixiere a lui Pîrnău Petru, iar comportamentul lui Sandu Petru era unul vădit îndreptat împotriva vieții și sănătății lui Pîrnău Petru. Acesta a dorit să-și manifeste superioritatea fizică, autoritatea

criminală și umilirea lui Pîrnău Petru. Astfel, ilegalitatea și imoralitatea acestor acțiuni a victimei au dus la survenirea consecințelor negative pentru victimă. A reiterat apelantul că, Sandu Petru a fost anterior condamnat pentru infracțiuni îndreptate împotriva vieții și sănătății (Deciza CSJ din 23 septembrie 2021, Dosar nr Ira-1268/2014).

Avocatul a menționat că instanța de fond nejustificat a dispus încasarea din contul inculpatului cheltuielile judiciare în sumă de 21450 lei, or organul de urmărire penală nu a făcut dovada transferului a unor sume bănești către organele solicitante, iar cheltuielile figurând ca unele ipotetice, indicate pe hârtie. Inculpatul nu dispune de surse financiare, de un venit, mai mult ca atât fiind privat de libertate va fi în imposibilitate de a achita această sumă.

3.1. La fel, inculpatul Pîrnău Petru a declarat apel în termen, prin care a solicitat admiterea apelului, casarea sentinței din 29 noiembrie 2021 a Judecătoriei Chișinău, sediul Buiucani, cu rejudecarea cauzei și pronunțarea unei decizii prin care să-i fie stabilită o pedeapsă mai blândă.

4. Prin decizia Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 24 ianuarie 2023 apelul declarat de avocatul Terziman Alexandru și de inculpatul Pîrnău Petru împotriva sentinței din 29 noiembrie 2021 a Judecătoriei Chișinău (sediul Buiucani), a fost admis din alte motive, și s-a casat parțial sentința menționată în partea pedepsei, și în această parte a fost pronunțată a hotărâre nouă, potrivit modului stabilit pentru prima instanță, după cum urmează.

Cererea lui Pîrnău Petru împotriva administrației instituției penitenciare nr.13 Chișinău referitoare la condițiile de detenție care afectează grav drepturile condamnatului sau ale prevenitului, a fost admisă.

S-a constatat deținerea lui Pîrnău Petru în condiții contrare prevederilor art.3 din Convenția pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale, cu statut de prevenit în perioada 25.05.2021 - 29.11.2021, ceea ce constituie 189 (una sută optzeci și nouă) de zile.

În conformitate cu art.385 alin.(5) Cod de procedură penală, pentru încălcarea dreptului la detenție în instituția penitenciară în condiții garantate de art.3 din Convenția pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale, pedeapsa aplicată condamnatului Pîrnău Petru prin sentința din 29 noiembrie 2021 a Judecătoriei Chișinău (sediul Buiucani) a fost redusă, cu titlu de compensare, cu 189 (una sută optzeci și nouă) de zile.

Termenul pedepsei cu închisoare s-a calculat de la 24.01.2023 cu includerea în termenul pedepsei executate perioada aflării în arest preventiv de la 25.05.2021 până la 29.11.2021, și perioada executării pedepsei cu închisoare conform sentinței atacate de la 29.11.2021 până la 24.01.2023.

În rest dispozițiile sentința primei instanțe, au fost menținute fără modificări.

4.1. Pentru a decide astfel, instanța de apel a concluzionat că, prima instanță a analizat obiectiv cumulul de probe prin prisma art. 101 Cod de procedură penală, din punct de vedere al pertinentei, concludenței, veridicității și coroborării și just a

adoptat o sentință de condamnare în privința inculpatului Pîrnău Petru în baza art. 151 alin. (4) Cod penal.

Instanța de fond a stabilit în mod corect situația de fapt și vinovăția inculpatului, cercetarea judecătorească s-a efectuat cu respectarea dispozițiilor procesual-penale privind administrarea probelor.

Astfel, deși în ședința instanței de fond inculpatul Pîrnău Petru a refuzat să facă declarații cu privire la circumstanțele infracțiunii în temeiul prevederilor art. 66 alin.(2) pct. 8) din Codul de procedură penală, dreptul inculpatului de a nu face declarații, cât și în instanța de apel, inculpatul Pîrnău Petru a refuzat să facă declarații la fel, însă și-a recunoscut vinovăția în cele înscrise, iar vinovăția lui se confirmă integral și se dovedește prin ansamblul de probe concludente și pertinente cercetate în instanța de fond și verificate în instanța de apel.

Astfel, în cadrul cercetării judecătorești, întru constatarea existenței infracțiunii, identificarea făptuitorului și stabilirea vinovăției, au fost administrate următoarele mijloace de probă incluse în rechizitoriu, apreciate în cadrul cercetării judecătorești și verificate în ședința instanței de apel: declarațiile succesului părții vătămate, Bejenaru Constantin (f. d. 182-183, vol. I), martorului Saufert Vera (f. d. 184-185, vol. I), martorului Bambuleac Maxim (f. d. 195-196, vol. I), martorului Vlas Victor (f. d. 197-198, vol. I), martorului Ciobanu Victor (f. d. 23-24, vol. II), cât și probele scrise.

Reieșind din cele relatate, instanța de apel a conchis că, instanța de fond corect a constatat că, prin acțiunile sale inculpatul Pîrnău Petru a săvârșit infracțiunea prevăzută de art. 151 alin. (4) Cod penal - *vătămarea intenționată gravă a integrității corporale și a sănătății, care este periculoasă pentru viață, săvârșită cu profitarea stării de neputință evidentă a victimei, și cu deosebită cruzime care au provocat decesul victimei.*

De asemenea, instanța de apel a menționat că, instanța de fond a argumentat deplin poziția adoptată, cât din punct de vedere a cercetării în ansamblu a circumstanțelor cauzei, atât și din punct de vedere a prevederilor legale.

Instanța de apel a menționat că, nu pot fi reținute argumentele avocatului precum că, acțiunile întreprinse de Pîrnău Petru întrunesc condițiile legitimei apărării, or, instanța de fond a reținut că, asupra corpului victimei au fost aplicate mai multe lovituri de către inculpat, fapt ce se confirmă prin raportul de expertiză judiciară nr. 202103C0892 din 10 iunie 2021, potrivit concluziilor căruia la examinarea medico-legală a cadavrului s-a depistat: - Traumă cranio-cerebrală închisă manifestată prin excoriații pe cap, echimoze suborbital pe stânga, pe pavilionul auricular stâng și sub bărbie, hemoragii subarahnoidiene pe ambele emisfere cerebrale, sânge în ventriculii cerebrali, microfocare de contuzie cerebrală și hemoragii perivasculare în trunchiul cerebral. Traumă închisă a toracelui manifestată prin fractură directă a coastei 5 pe stânga cu hemoragii roș-închise în țesuturile moi adiacente.

Totodată, instanța de apel a reiterat că, legitima apărare se caracterizează prin existența unui atac, a unei agresiuni care pune în pericol grav persoana sau drepturile

celui atacat ori interesul public și care impun cu necesitate acțiuni de apărare pentru ocrotirea și protejarea valorilor sociale menționate expres de lege.

Instanța de apel a reținut că, partea apărării critică aprecierea probelor anexate la materialele cauzei făcută de către instanța de fond, indicând că, prima instanță eronat a reținut elementele constitutive ale infracțiunii prevăzute de art. 151 alin. (4) Cod penal în acțiunile inculpatului Pîrnău Petru, invocând că, din probele administrate la materialele cauzei nu se constată intenția inculpatului de a comite această infracțiune, or, instanța de fond corect a reținut că, în absența intenției directe sau indirecte față de decesul produs, care a survenit în urma vătămării grave a integrității corporale sau a sănătății, cele comise urmează a fi calificate potrivit art. 151 alin. (4) Cod penal, iar în planul laturii subiective, fapta examinată se caracterizează prin intenție față de urmările prejudiciabile primare și anume vătămarea gravă a integrității corporale sau a sănătății și prin imprudență față de urmările prejudiciabile secundare - decesul victimei.

Mai mult ca atât, instanța de apel a reținut că, prin apelul declarat de către inculpat însuși, acesta solicită aplicarea unei pedepse mai blânde, iar în ședința instanței de apel, inculpatul a declarat despre recunoașterea vinovăției, însă refuzând să facă declarații în calitate de inculpat (s-a folosit de dreptul lui procedural), circumstanțe care combat argumentele și alegațiile avocatului în numele inculpatului expuse în cerere de apel, cu privire la achitarea inculpatului, or solicitarea unei pedepse mai blânde denotă că inculpatul recunoaște vina în cele comise, iar achitare acestuia nu poate fi reținută la caz.

Totodată, instanța de apel a reținut că refuzul inculpatului de a face declarații este dreptul procedural a inculpatului, de care acesta din urmă poate să se folosească nestingherit, însă în circumstanțele cauzei penale în care declarațiile inculpatului se cer a fi făcute, iar acesta refuză să facă declarații referitor la circumstanțele faptice ale infracțiunii imputate, rezultă că inculpatul nu face declarații, deoarece nu are ce explica și de a relata contrar probelor prezentate de către partea acuzării referitor la vinovăția lui.

De asemenea, instanța de apel a reținut că, pe parcursul judecării cauzei penale nu s-au constatat circumstanțe, care ar putea provoca dubii în veridicitatea declarațiilor martorilor audiați, deoarece în cadrul urmăririi penale și în cadrul cercetării judecătorești aceștea au dat aceleași declarații consecutiv, care se coroborează reciproc și se află în corespundere cu circumstanțele și materialele cauzei penale, din care motiv instanța de apel nu a reținut ca plauzibile argumentele invocate de apărătorul inculpatului Pîrnău Petru precum că, acesta urmează a fi achitat.

Instanța de apel a respins și celelalte argumente expuse de către partea apărării în susținerea apelului înaintat, or, instanța a atestat că, instanțele nu sunt obligate să ofere un răspuns detaliat la fiecare argument avansat de părți, iar extinderea la care se aplică această obligație de a prezenta motive poate să varieze în dependență de caracterul deciziei și circumstanțele cauzei, important fiind date răspunsuri la

argumentele principale, argumentele cheie a poziției părții apărării, ceea ce și s-a argumentat în prezenta decizie mai sus.

În deplin acord cu cele enunțate supra, instanța de apel a conchis că, nu pot fi reținute ca fiind plauzibile argumentele apărării privind achitarea inculpatului, ori de către prima instanță au fost cercetare probele, verificate în ședința instanței de apel, fiind analizate prin prisma art. 101 Cod de procedură penală, din punct de vedere al coroborării lor. Astfel, instanța de fond a argumentat deplin poziția adoptată, cât din punct de vedere a cercetării în ansamblu a circumstanțelor cauzei, atât și din punct de vedere a prevederilor legale.

În general, argumentele aduse de către inculpatul Pîrnău Petru, și de către avocat său, în cererile de apel au făcut obiectul cercetării în instanța de fond și nu și-au găsit confirmarea, sentința fiind una legală, motivată și întemeiată.

Totodată, instanța de apel a considerat că, la determinarea tipului și măsurii de pedeapsă, instanța de fond a ținut cont de prevederile art.75-77 Cod penal adică, de pericolul social al infracțiunii comise de Pîrnău Petru, de gravitatea infracțiunii comise, care se califică ca infracțiune deosebit de gravă, anterior a fost condamnat de mai multe ori, la evidența medicului narcolog și psihiatru nu se află, iar în privința ultimului careva circumstanțe agravante sau atenuante nu au fost reținute.

Deci, la aplicarea pedepsei instanța de apel a reținut că, prima instanță a ținut cont că, scopul aplicării pedepselor penale este de protejare a societății de infractori și de infracțiunile comise de ei, de apărare a societății împotriva celor mai grave fapte antisociale și prevenirea lor, de persoana inculpatului care a recunoscut vinovăția, unde prima instanță corect, legal și întemeiat a aplicat în privința inculpatului o pedeapsă sub formă de închisoare pe un termen de 12 (doisprezece) ani închisoare cu executarea pedepsei în penitenciar de tip închis, pedeapsă pe care a considerat-o echitabilă în raport cu circumstanțele cauzei.

În atare situație, starea de fapt și de drept constatată de prima instanță concordă cu circumstanțele stabilite și probele administrate, relevate în cuprinsul sentinței.

Totodată, cu referire la argumentul invocat de către apărător în numele inculpatului prin care consideră ca neîntemeiat instanța de fond a dispus încasarea cheltuielilor de judecată din contul inculpatului, instanța de apel a reținut că, soluția instanței de fond prin care ultima a dispus încasarea sumei de 4008 (patru mii opt) lei din contul inculpatului, este una justificată, întemeiată și legală, or, acestea sunt cheltuieli efectuate în cadrul urmăririi penale în vederea acumulării probatoriului necesar pentru demonstrarea vinovăției inculpatului în comiterea infracțiunii incriminate, și vinovat de comiterea căreia este anume inculpatul.

Din materialele cauzei penale, rezultă că printre probele ce confirmă vinovăția inculpatului Pîrnău Petru, se regăsește raportul de expertiză judiciară nr. 202103C0892 din 10 iunie 2021 costul efectuării expertizei, fiind în sumă de 4008 lei (f.d. 39-42).

Cu referire la cererea avocatului Terziman Alexandru în numele inculpatului Pîrnău Petru privind aplicarea prevederilor art. 385 alin. (5) Cod de procedură penală

în privința termenului pedepsei aplicate ultimului de către prima instanță, instanța de apel a concluzionat că această cerere este întemeiată și urmează a fi admisă, din următoarele considerente.

Conform art.385 alin.(4) Cod de procedură penală, dacă în cursul urmăririi penale sau judecării cauzei, s-au constatat încălcări care au afectat grav drepturile inculpatului ce derivă din calitatea procesuală a inculpatului, instanța examinează posibilitatea reducerii pedepsei inculpatului drept compensare pentru aceste încălcări.

În conformitate cu art.385 alin.(5) Cod de procedură penală, în cazul constatării încălcărilor drepturilor privind condițiile de detenție, garantate de art.3 din Convenția pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale, conform jurisprudenței Curții Europene a Drepturilor Omului, reducerea pedepsei se va calcula în felul următor: două zile de închisoare pentru o zi de arest preventiv.

În temeiul pct. 464 din „Statutul executării pedepsei de către condamnați”, aprobat prin Hotărârea nr. 583 din 26 mai 2006 a Guvernului Republicii Moldova, fiecare deținut se asigură cu spațiu de cazare în mărime nu mai mică de 4 metri pătrați, care trebuie să fie iluminat natural și artificial, încălzit și ventilat conform normativelor de construcții.

Instanța de apel a conchis că din materialele prezentei cauze penale urmează că, inculpatul a avut aplicată măsura preventivă - arest preventiv și în perioada 25.05.2021 - 29.11.2021 s-a deținut în izolatorul de detenție preventivă - Penitenciarul nr. 13 din mun. Chișinău în calitate de prevenit.

Potrivit raportului/informației nr.7/t-9/23 din 19.01.2023 prezentată de administrația Penitenciarului nr.13 mun. Chișinău, privind condițiile de detenție a inculpatului Pîrnău Petru, s-a stabilit că ultimul s-a deținut în perioada 25.05.2021 - 08.06.2021 în celula nr. 38, cu 10 paturi și suprafața de 22,6 m²; în perioada 08.06.2021 - 03.09.2021 în celula nr. 43, cu 6 paturi, și suprafața de 8,4 m²; în perioada 03.09.2021 - 26.09.2022 în celula nr.16 cu 16 paturi și suprafața de 31 m²; în perioada 26.09.2022 - 27.09.2022 în celula nr. 36 cu 4 paturi și suprafața de 8,4 m²; în perioada 27.09.2022 - 16.01.2023 în celula nr. 115 cu 4 paturi și suprafața de 11,2 m², astfel, nefiind respectată limita suprafeței de 4m² care urmează să revină fiecăruia deținut în celulă, nefiind luate în calcul încăperile auxiliare din celula respectivă, cum ar fi blocul sanitar și suprafața ocupată cu mobilier.

Instanța de apel a remarcat că, în mai multe cauze, Curtea a notat cu îngrijorare repetarea problemelor în privința condițiilor precare de detenție în Penitenciarul nr. 13 - Chișinău. Aceasta notează că, în repetate rânduri, a constatat încălcarea articolului 3 din Convenție în privința acestui penitenciar, însă această problemă sistemică continuă să persiste (cauza Shishanov c. Moldovei, 15 decembrie 2015, § 127).

Fiind călăuzită de jurisprudența internațională cu privire la drepturile omului, conjugată la concluziile Consiliului pentru Prevenirea Torturii, instanța de apel s-a expus asupra condițiilor de detenție a inculpatului Pîrnău Petru, prin prisma

principiului statuat în articolul 3 din Convenția pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale, în conformitate cu care, nimeni nu poate fi supus torturii, nici pedepselor sau tratamentelor inumane ori degradante.

Având în vedere concluziile din Raportul CPT citat supra, cu privire la supraaglomerație în penitenciarul vizat, cât și lipsa probelor din partea instituției penitenciare privind numărul persoanelor deținute concomitent cu inculpatul în celulele menționate și pe care conform legii a fost obligată să prezinte anume instituția penitenciară, instanța de apel a concluzionat că a avut loc încălcarea dreptului inculpatului la detenție în condițiile conform art. 3 din Convenție, ori, condițiile materiale de detenție a inculpatului în Penitenciarul nr. 13, Chișinău a depășit nivelul inevitabil de suferință inerent detenției și a atins pragul de severitate contrar legislației, fiind calificată ca tratament inuman și degradant.

Conform comunicatului nr.7/t-9/23 din 19.01.2023 prezentat de administrația Penitenciarului nr.13 Chișinău, raportat la datele din prezentul dosar penal privind-l pe inculpatul Pîrnău Petru, referitor la perioada de detenție în calitate de prevenit, instanța de apel a reținut că, inculpatul s-a aflat în arest preventiv în condiții contrare garanțiilor art.3 CEDO, pe parcursul a 189 de zile în perioada 25.05.2021-29.11.2022.

Instanța de apel a menționat că pornind de la principiul privind reducerea pedepsei în baza calculului stabilit de art.385 alin.(5) Cod de procedură penală, și avînd în vedere că în temeiul art.88 alin.(3) Cod penal, zilele din arest preventiv se deduc din termenul pedepsei cu închisoare, calculându-se o zi pentru o zi, rezultă că inculpatul va beneficia de reducerea cu 189 de zile din pedeapsa cu închisoare aplicată prin sentința primei instanțe.

Având în vedere faptul că, instanța de apel a examinat prezenta cauză penală în ordine de apel, la apelul declarat doar de către avocat în numele inculpatului și apelul declarat de către inculpat, pentru intervenirea în sentință în vederea admiterii cererii avocatului în numele inculpatului vizând condițiile de detenție contrare art.3 CEDO, s-a constatat necesitatea admiterii apelului avocatului și apelul inculpatului din alte motive, iar sentința în această parte a fost casată parțial, inclusiv și din oficiu, conform art.409 alin.(2) Cod de procedură penală, or prin intervenția respectivă nu se agravează situația inculpatului.

Prin urmare, termenul de pedeapsă definitivă stabilit prin sentința din 29 noiembrie 2021 a Judecătorei Chișinău sediul Buiucani inculpatului Pîrnău Petru de 12 (doisprezece) ani închisoare în penitenciar de tip semiînchis, a fost redus cu 189 zile.

5. Hotărârile judecătorești inferioare sunt atacate cu recurs ordinar de către avocatul Terziman Alexandru în numele inculpatului Pîrnău Petru, prin care indicînd temeiul prevăzut de art. 427 alin. (1) pct. 10) Cod de procedură penală, solicită casarea hotărârilor atacate, și pronunțarea unei noi hotărîri în partea individualizării pedepsei lui Pîrnău Petru, reducerea pedepsei pentru încălcarea dreptului la detenție în instituția penitenciară în condiții garantate de art. 3 din Convenția Europeană

pentru Apărarea Drepturilor Omului și a Libertăților Fundamentale pentru perioada 25.05.2021 pînă la 24.01.2023 conform prevederilor art. 385 alin. (5) Cod de procedură penală, cu calcularea a două zile de închisoare pentru o zi de arest preventiv.

În motivarea cererii de recurs recurentul indică următoarele:

- în privința lui Pîrnău Petru instanța de apel a aplicat în mod eronat prevederile art. 385 alin. (5) Cod de procedură penală, reducând pedeapsa după formula o zi de închisoare pentru o zi de arest preventiv deși Codul de procedură penală expres prevede la art. 385 alin. (5) formula de două zile de închisoare pentru o zi de arest preventiv;

- instanța de apel eronat a stabilit faptul că statutul de prevenit este aplicabil doar pînă la pronunțarea sentinței instanței de fond, deși în privința inculpatului pe durata scursă între contestarea sentinței instanței de fond și pronunțarea unei sentințe definitive în instanța de apel acesta continuă să păstreze statutul de prevenit.

6. Judecând recursul ordinar declarat în termen, în baza actelor din dosar, Colegiul penal lărgit constată că acesta urmează a fi admis din următoarele considerente.

Conform prevederilor art. 435 alin.(1) pct.2) lit. c) Cod de procedură penală, judecând recursul, instanța de recurs este în drept să admită recursul și să dispună rejudecarea de către instanța de apel, în cazul în care eroarea judiciară nu poate fi corectată de către instanța de recurs.

Conform art.424 alin.(2) Cod de procedură penală, instanța de recurs examinează cauza numai în limitele temeiurilor stipulate expres de art.427 Cod de procedură penală, fiind în drept să judece și în baza temeiurilor neinvocate, fără a agrava situația condamnaților. Or, art. 427 alin. (1) Cod de procedură penală, prevede că hotărârile instanței de apel pot fi atacate cu recurs ordinar pentru a repara erorile de drept comise de instanțele de fond și de apel la judecarea cauzei.

Potrivit art. 414 Cod de procedură penală, instanța de apel, judecând apelul, verifică legalitatea și temeinicia hotărârii atacate în baza probelor examinate de prima instanță, conform materialelor din cauza penală și în baza oricăror probe noi prezentate instanței de apel. În vederea soluționării apelului, instanța de apel poate da o nouă apreciere probelor. Instanța de apel se pronunță asupra tuturor motivelor invocate în apel.

În conformitate cu art. 427 alin.(1) Cod de procedură penală, hotărârile instanței de apel pot fi supuse recursului pentru a repara erorile de drept comise de instanțele de fond și de apel, reieșind din temeiurile stipulate de acest articol, iar potrivit pct. 10) al normei vizate, aceste temeiuri de casare pot fi aplicate când s-au aplicat pedepse individualizate contrar prevederilor legale.

Din conținutul recursului rezultă că partea apărării este de acord cu starea de fapt stabilită de instanța de fond, precum și cu încadrarea juridică a acțiunilor inculpatului Pîrnău Petru, și critică decizia instanței de apel, în partea aplicării pedepsei și în partea ce ține de aplicarea incorectă a prevederilor art.385 alin. (5)

Cod de procedură penală.

Instanța de recurs ordinar, verificând legalitatea deciziei instanței de apel sub acest aspect, constată că instanța, la examinarea apelurilor în partea menționată, nu a respectat întru totul prevederile art.414 alin.(1), 417 alin.(1) pct. 8) Cod de procedură penală.

Colegiul penal lărgit constată că, la rejudecarea apelurilor, instanța de apel nu a dat deplină eficiență prevederilor art. 385 alin. (5) Cod de procedură penală, nemotivându-și suficient soluția în acest sens.

Cu referire la criticile invocate de avocatul Terziman Alexandru în numele inculpatului Pîrnău Petru cu privire la soluționarea chestiunii prevăzute de art. 385 alin.(5) Cod de procedură penală, Colegiul penal lărgit consideră că acestea sunt întemeiate, urmează a fi casată parțial decizia recurată, din următoarele considerente.

Potrivit dispozitivului deciziei, lui Pîrnău Petru în conformitate cu art. 385 alin. (5) Cod de procedură penală, pedeapsa aplicată prin sentință s-a redus cu 189 zile, pentru încălcarea drepturilor privind condițiile de detenție, garantate de art. 3 din Convenția pentru apărarea drepturilor omului și libertăților fundamentale.

Reținând aceste constatări, precum că Pîrnău Petru a fost deținut în perioada 25.05.2021 până la 29.11.2021 în Penitenciarul nr.13 - Chișinău, timp de 189 zile în condiții contrare prevederilor art.3 din Convenția pentru apărarea drepturilor omului și libertăților fundamentale, instanța de apel nu a respectat întru totul prevederile art. 414 alin.(1), 417 alin.(1) pct.8) Cod de procedură penală, iar hotărârea atacată nu cuprinde motivele pe care se întemeiază soluția, în acest sens.

Prevederile art. 385 alin. (5) Cod de procedură penală, stipulează că în cazul constatării încălcării drepturilor privind condițiile de detenție, garantate de art. 3 din Convenția pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale, conform jurisprudenței Curții Europene a Drepturilor Omului, reducerea pedepsei se va calcula în felul următor: două zile de închisoare pentru o zi de arest preventiv.

Colegiul penal lărgit atestă că instanța de apel reținând faptul aflării lui Pîrnău Petru în Penitenciarul nr. 13 – Chișinău, în condiții contrare prevederilor art. 3 din Convenția pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale, în perioada 25.05.2021 până la 29.11.2021 (timp de 189 zile), eronat a aplicat prevederile art. 88 alin. (3) Cod penal (se calculează o zi pentru o zi) pentru perioada în care inculpatului, conform sentinței, i-a fost menținută măsura preventivă - arestul preventiv și incorect a aplicat formula de calcul cu care a operat.

Prin urmare, Colegiul penal lărgit menționează că, la cazul din speța dată se reține că, instanța de apel a pronunțat o soluție incorectă, erori ce contravin prevederilor art., art. 385 alin. (5), 10 alin. (3¹) și 29 alin. (4) Cod de procedură penală, care prescriu expres că în cazul constatării încălcării drepturilor privind condițiile de detenție, garantate de art. 3 din Convenția pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale, conform jurisprudenței Curții Europene a Drepturilor Omului, reducerea pedepsei se va calcula în felul următor: ***două zile de închisoare pentru o zi de arest preventiv***. Sarcina probațiunii neaplicării torturii și

a altor tratamente sau pedepse crude, inumane sau degradante îi revine autorității în a cărei custodie se află persoana privată de libertate, plasată la dispoziția unui organ de stat sau la indicația acestuia. În cazul în care părțile invocă încălcarea Convenției pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale, încheiată la Roma la 4 noiembrie 1950 și ratificată de Republica Moldova prin Hotărârea Parlamentului nr.1298-XII din 24 iulie 1997, instanțele de judecată au obligația să se pronunțe motivat, în hotărârile emise, dacă a avut loc sau nu încălcarea drepturilor și libertăților fundamentale ale omului prin prisma jurisprudenței Curții Europene a Drepturilor Omului.

Mai mult ca atât potrivit prevederilor art. 473² alin. (2) Cod de procedură penală, constatarea condițiilor de detenție se efectuează inclusiv prin intermediul explicațiilor/declarațiilor altor condamnați sau preveniți.

Însă, art.10 alin. (3¹) Cod de procedură penală, indică expres sarcina probațiunii neaplicării torturii și a altor tratamente sau pedepse crude, inumane sau degradante îi revine autorității în a cărei custodie se află persoana privată de libertate, plasată la dispoziția unui organ de stat sau la indicația acestuia, sau cu acordul ori consimțământul său tacit.

De asemenea art.29 alin.(4) Cod de procedură penală, prevede că în cazul în care părțile invocă încălcarea Convenției pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale, încheiată la Roma la 4 noiembrie 1950 și ratificată de Republica Moldova prin Hotărârea Parlamentului nr.1298-XII din 24 iulie 1997, instanțele de judecată au obligația să se pronunțe motivat, în hotărârile emise, dacă a avut loc sau nu încălcarea drepturilor și libertăților fundamentale ale omului prin prisma jurisprudenței Curții Europene a Drepturilor Omului.

Astfel, odată ce apărarea a invocat deținerea lui Pîrnău Petru în condiții contrare prevederilor art. 3 din CEDO, instanța de judecată era obligată să analizeze minuțios aceste afirmații, cu oferirea unor răspunsuri legale, pentru a îndeplini cerința unui proces echitabil în sensul art. 6 §1 din Convenție, cu atât mai mult sarcina probațiunii neaplicării tratamentelor inumane și degradante nici nu revenea apărării.

La caz, Colegiul penal lărgit menționează că art. 385 Cod de procedură penală, prevede chestiunile pe care trebuie să le soluționeze instanța de judecată la adoptarea sentinței.

Generalizând cele expuse supra, Colegiul penal lărgit constată că, în speța, și-a găsit confirmare temeiul prevăzut în art. 427 alin. (1) pct. 10) Cod de procedură penală, ceea ce duce la casarea parțială a deciziei instanței de apel, în partea aplicării prevederilor art. 385 alin. (5) Cod de procedură penală, în privința lui Pîrnău Petru cu dispunerea rejudecării cauzei în instanța de apel, în alt complet de judecată, deoarece erorile admise de către instanța de apel nu pot fi corectate în ordinea procedurii de recurs, fiindcă instanța de recurs nu este abilitată cu atribuții de a judeca cauza și a se pronunța asupra legalității sentinței, substituind instanța care a judecat apelul, cu încălcarea prevederilor procesual penale la pronunțarea hotărârii judecătorești.

La rejudecarea cauzei instanța de apel urmează să se conducă de prevederile art. 436 Cod de procedură penală, care prevăd procedura de rejudecare și limitele acesteia, să înlăture erorile menționate, în partea aplicării art. 385 alin. (5) Cod de procedură penală, să țină seama de împrejurările expuse, care au servit temei de casare a soluției adoptate și, cu respectarea prevederilor art. 414 Cod de procedură penală.

7. În conformitate cu prevederile art. 434, 435 alin. (1) pct. 2) lit. c) Cod de procedură penală, Colegiul penal lărgit,

D E C I D E :

Admite recursul ordinar declarat de către avocatul Terziman Alexandru în numele inculpatului Pîrnău Petru, casează parțial decizia Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 24 ianuarie 2023 în partea aplicării prevederilor art.385 alin.(5) Cod de procedură penală, în cauza penală privindu-l pe **Pîrnău Petru Xxxxx**, și dispune rejudecarea cauzei în această parte de către aceeași instanță, în alt complet de judecată.

În rest decizia contestată, se menține.

Decizia nu se supune nici unei căi de atac în partea dispusă rejudecării, în rest este irevocabilă.

Decizia motivată pronunțată la 27 iulie 2023.

Președinte

Guzun Ion

Judecători

Eremciuc Ghenadie

Țurcan Anatolie

Talpă Boris

Donos Aliona